پرتره

کتاب‌های ایرانی در اتوبان تهران - باکو

چند سالی است که حضور فعالان فرهنگی و ادبی ایران در نمایشگاه‌های کتاب خارج از کشور پررنگ شده و اخبار و رویدادهای آن هم در رسانه‌های داخلی انعکاس پیدا می‌کند. یکی از این نمایشگاه‌ها، نمایشگاه کتاب باکو در کشور آذربایجان است که هر دو سال یکبار در باکو پایتخت این کشور برگزار می‌شود. امسال هم ششمین دوره این نمایشگاه از ۲۷ تا ۲۹ سپتامبر برگزار شده. جالب است بدانید که این نمایشگاه در ورزشگاه اسپرت پالاس باکو برگزار شده.

در این نمایشگاه تقریبا ۹۰ ناشر در نمایشگاه حضور داشتند. البته عمده این ناشران از کشور میزبان بودند. ایران، روسیه، مصر، سوریه، هند، ازبکستان، ترکیه و آمریکا هم مهمانان خارجی نمایشگاه بودند. ایران امسال با دو غرفه در این نمایشگاه شرکت کرد. رایزنی فرهنگی بیشتر روی کتاب‌های ادبی تمرکز داشت و در کنار آن صنایع‌دستی ایران را هم معرفی می‌کرد. دیگری هم موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی کشور که با غرفه بزرگ‌تر در این نمایشگاه حاضر شده بود.

دایره مینا
BLUE CIRCLE
الدائرة الزرقاء

ناشرانی مانند طلایی، مدرسه، براق، به‌نشر، کانون پرورش فکری و نشر جمال از جمله ناشران ایرانی بودند که آثارشان برای فروش حق پخش در این نمایشگاه توسط آژانس ادبی دایره مینا عرضه شده بود. این آژانس یکی از مراکز غیردولتی و جوان و پویا که اخیرا پا به عرصه تعاملات و کارگزاری نشر گذاشته است. آن‌طور که به ما خبر رسیده کتاب‌های ایرانی در این نمایشگاه مورد توجه زیادی از سوی بازدیدکنندگان و ناشران آذری قرار گرفته است. کیفیت بالای این کتاب‌ها از نظر تصویرسازی و چاپ و نزدیکی محتوا و مضمون این آثار به فرهنگ مردم آذربایجان دلیل این مساله بوده است. حالا سوای این مطالب، نمایندگان دایره مینا در رایزنی هم موفق بودند و توانستند با سه ناشر آذری برای فروش حق پخش کتاب‌های ایرانی به توافق اولیه برسند تا مگر راه کتاب‌های ایرانی به آذربایجان تبدیل به اتوبان شود. البته تعدادی از مترجمان زبان آذری هم در این رایزنی‌ها در تور طرف ایرانی افتادند و خلاصه که احتمالا از این به بعد اخبار و مطالب بیشتری درباره کتاب‌های ایرانی در کشور همسایه خواهید شنید. ما هم مثل شما امیدواریم دست و پای فرهنگی ناشران ایرانی بازتر شود تا هم چرخ اقتصادشان بهتر بچرخد و هم مگر کشورهای همسایه بهره‌ای از صنایع فرهنگی ایرانی ببرند.

گزارشی از پشت پرده یك سریال ضدایرانی که با حمایت موساد در حال ساخت است

قصه خرابکارهای اسرائیلی در خیابان‌های تهران

موضوع این سریال قرار است خرابکاری نیروی اسرائیلی در تاسیسات هسته‌ای ایران باشد ۱۱

پشت صحنه

تعطیلی پشت تعطیلی به صرف شیرینی یزدی

عجب هفته‌ای بود آقا! عجب هفته‌ای بود! از این تعطیلی در می‌آمدیم و می‌افتادیم توی آن یکی تعطیلی! هنوز گرم نشده باید خودمان را آماده می‌کردیم برای تعطیلی بعدی. حالا هم که بعد از چند روز تعطیلی، سه‌شنبه و چهارشنبه را آمدیم سر کار و دوباره افتادیم توی تعطیلی بعدی تا روز جمعه که بیاییم سر کار و روزنامه شنبه را برایتان جمع و جور کنیم. خلاصه که تقریبا به جز یکی دو روز همه روزهای هفته شیفت بود و تحریریه و صد البته گروه فرهنگی به نیمی از ظرفیت‌شان سر کار بودند و نه تنها به ۲۰ صفحه روزنامه ثلمه‌ای وارد نشد بلکه یك هفته پرقدرت و با محتوا را هم پیش رو داشتیم... اجازه بدهید ناخنکی به این شیرینی یزدی‌های روی میز بزنیم.

بله بله... خدمتتان عرض می‌کردیم که هفته پرقدرتی را با نیمی از ظرفیت تحریریه پشت سر گذاشتیم و حالا می‌رویم که داشته باشیم تعطیلات آخر هفته را! آهان تا یادمان نرفته این را هم بگوییم که دیروز چشم بچه‌های گروه به سوغاتی یزد روشن شد. عارضیم به خدمت شما که ساناز قنبری در روزهای گذشته یزد بود و صد البته که همکاران فرهنگی جام جم را هم فراموش نکرد. قنبری که دست به سوغاتی‌اش خیلی خوب است، روز گذشته چراغ گروه را با یك جعبه شیرینی یزدی روشن کرد. اجازه بدهید نگارنده این ستون یك شیرینی دیگر هم بردارد. خلاصه که قند گروه حسابی بالا رفته.

و اما بعد... اول از همه برویم سراغ گزارش همین صفحه. زینب مرتضایی‌فرد که خیلی هوای همسایگان را دارد به گوشش خورد که یکی از دانشگاه‌های بزرگ شرق کشور، زبان‌های خارجی‌اش را توسعه داده و در کنار زبان انگلیسی، حال مبسوطی هم به زبان‌های پشتون، عربی و ترکی استانبولی داده. همین هم باعث شد که دست به گوشی شود و برود سراغ مسؤول مربوطه در دانشگاه بیرجند و حسابی با او گپ بزند. مشروح گزارش مرتضایی‌فرد را همین کنار بخوانید. بخوانید و از درك بالای مسؤولان دانشگاه بیرجند در استان خراسان جنوبی لذت ببرید.

در صفحه ۱۱ که صفحه سینمایی گروه محسوب می‌شود رفته‌ایم سراغ یك موضوع متفاوت. قضیه از این قرار است که صهیونیست‌ها افتاده‌اند دنبال ساخت یك سریال ضدایرانی که قرار است که در شبکه‌های نمایش خانگی در آمریکا و کانادا منتشر شود. جالب است بدانید که این سریال قرار است به سه زبان عبری، انگلیسی و فارسی منتشر شود. داستان هم بی‌ربط به قضایای اخیر و ترورهایی که از دانشمندان ایرانی داشته‌اند نیست. آن‌طور که منتقدان گفته‌اند احتمالا محصول جدی نخواهد بود با این حال ما رفتیم سراغ این موضوع تا ببینیم قضیه از چه قرار است.

دانشگاه بیرجند که نگین آموزش آکادمیك در شرق ایران نامیده می‌شود، ۶ زبان تازه را به سایت خود اضافه کرده و توجه خاصی به زبان پشتو داشته، چرا این اتفاقات رخ داده است؟

علم‌آموزی همسایه‌های شرقی در «بیرجند پوهنتون»

زینب مرتضایی‌فرد
ادبیات و هنر

دانشگاه بزرگی است و سالانه می‌تواند ۱۲ هزار دانشجو را برای تحصیل بپذیرد. دانشگاه بیرجند از سال ۱۳۵۴ که افتتاح شده و تنها در چند رشته محدود دانشجو می‌پذیرفته حالا به جایی رسیده که ۱۱ دانشکده و سه آموزشکده داشته باشد. همچنین علاوه بر دانشجویان ایرانی از کشورهای همسایه دانشجو بپذیرد و باب آمد و شدهای فرهنگی نیکویی را کم‌کم باز کند. یکی از اقدامات دانشگاه برای جذب دانشجویان بیشتر این بوده که علاوه بر فارسی، شش زبان دیگر را به سایت خود اضافه کرده و امکان استفاده از آن را برای علم‌آموزان بیشتری در گوشه و کنار جهان فراهم کند. اگر به این سایت مراجعه کنید، می‌بینید زبان‌های انگلیسی، اسپانیایی، ترکی استانبولی، فرانسوی، عربی و پشتو قابلیت‌های زبانی تازه‌ای هستند که اضافه شده‌اند. حالا این که ماجرا چیست و چرا این زبان‌ها به سایت اضافه شده یك بخش ماجراست و بخش مهم‌تر اضافه شدن زبان پشتوست؛ زبانی که بخشی از مردمان کشور همسایه‌مان افغانستان که از نظر جغرافیایی هم فاصله نسبتا کمی با بیرجند دارند، به این زبان صحبت می‌کنند و پای عنوان بیرجند پوهنتون را به فضای مجازی هم باز کرده است.

همین نکته موجب شد برویم سراغ دکتر حسین نویدی‌نیا، رئیس دفتر همکاری‌های علمی و بین‌المللی دانشگاه بیرجند تا ببینیم دانشگاه با چه نگاه و سیاستی قابلیت‌های زبانی تازه را به سایت خود افزوده و در پی این تصمیم چه سیاست‌هایی را اجرایی خواهد کرد.

تلاش برای ارتباط بین‌المللی

زبان یکی از مهم‌ترین ابزارهای ارتباطی بشر است. زبانی که با ادبیات شفاهی و مکتوب گره خورده و می‌تواند سرراست‌ترین اطلاعات را در اختیارمان قرار دهد. طبعا وقتی سایت یك دانشگاه چند زبان متفاوت را عرضه کند، به مراجعان می‌توانند شناخت خوبی از محیط آکادمیك مد نظر پیدا کنند.

دکتر نویدی‌نیا در این باره می‌گوید: ما تصمیم گرفتیم سایت دانشگاه را چند زبانه کنیم تا امکان شناساندن آن به مخاطبان بین‌المللی را فراهم کنیم. از این رو قسمت‌های مهم سایت را به زبان‌هایی که اعلام شده ترجمه کرده‌ایم، ضمن این که چنین اتفاقی در معیار رتبه‌بندی دانشگاه‌ها هم در ایران و جهان اهمیت دارد و می‌تواند جایگاه یك دانشگاه را ارتقا بخشد.

از میان زبان‌های افزوده شده به سایت دانشگاه بیرجند، زبان پشتو احتمالا محل مراجعه بیشتری قرار خواهد گرفت. برنامه‌ریزان دانشگاه هم که بخوبی این نکته را می‌دانند، بروشورهای دانشگاهی را هم علاوه بر فارسی به این زبان منتشر کرده‌اند.

رئیس دفتر همکاری‌های علمی و بین‌المللی دانشگاه بیرجند هر چند تاکید می‌کند ثبت‌نام‌ها ادامه دارد و نمی‌تواند آمار قطعی را اعلام کند، اما این را هم می‌گوید که تاکنون بیش از صد دانشجو از کشور افغانستان در این مرکز دانشگاهی ثبت نام کرده اند و همین استقبال موجب شده زبان پشتو را به بروشورها اضافه کنند. او توضیح می‌دهد: دانشجویان زیادی را هر ساله از کشور افغانستان داریم که برخی زبان اصلی‌شان پشتوست، طبیعتا باید به فکر این باشیم تا شرایط راحت‌تری را برایشان فراهم کنیم. در صدد برنامه‌ریزی‌های جدی‌تری هستیم تا ظرفیت حضور دانشجویان افغان را در ایران بالاتر ببریم و امکانات بیشتری در اختیارشان بگذاریم.

اما این دانشجویان پشتو زبان در ایران به چه زبانی درس می‌خوانند و کلاس‌ها به چه زبانی برگزار می‌شود؟ نویدی‌نیا می‌گوید: این دسته از دانشجویان ابتدا دو سال زبان فارسی را می‌آموزند که یا در مراکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان انجام می‌شود یا با برنامه‌ریزی و تدریس گروه زبان فارسی دانشگاه بیرجند و بعد وارد مرحله آموزش در رشته مدنظرشان می‌شوند.

دانشجوی خارجی؛ سفیر فرهنگی

رفت و آمدها میان کشورهای مختلف همیشه توانسته‌اند امکان خوبی برای آشنایی‌ها شوند و در ادامه هم فضای بهتری را ایجاد کنند. طبعا رفت و آمدهای آکادمیك میان دو کشور همزبان هم اتفاق بسیار خوبی است که سال هاست در ایران شاهدش هستیم. همین حالا هم در میان اساتید دانشگاه در کشور افغانستان با افراد زیادی روبه رو هستیم که تحصیلکرده دانشگاه‌های کشور ما هستند. رئیس دفتر همکاری‌های علمی و بین‌المللی دانشگاه بیرجند از این اتفاق به نیکی یاد کرده و معتقد است تحصیل دانشجویان دیگر کشورها در ایران می‌تواند آنها را به سفیران فرهنگی بدل کند که از ایران چهره و فهم درست‌تری را به کشور خود می‌برند و اتفاقات خوبی را رقم می‌زنند.

البته او نکته مهم دیگری را هم بیان می‌کند: این روزها با کاهش جمعیت دانشجویی در کشور روبه رو هستیم و هر چه از مرکز کشور دورتر می‌شویم هم تراکم این جمعیت کمتر می‌شود. بنابراین باید برنامه‌ریزی کرده و فضایی برای حضور دانشجویان غیرایرانی فراهم کنیم.

او همچنین می‌گوید: دانشجویان خارجی شهریه‌پرداز هم هستند و این برای دانشگاه‌ها فرصت خوبی است.

رشته‌های محبوب دانشجوهای خارجی

اگر کمی فکر کنیم به سوال دیگری هم می‌رسیم. آیا دانشجویان خارجی از کشورهای دیگر هم راهی دانشگاه بیرجند می‌شوند یا فقط میزبان دانشجویان خارجی از افغانستان است؟ نویدی‌کیا می‌گوید از کشورهای دیگری مانند عراق هم دانشجو داشته‌اند، اما از کشورهای دیگر جز افغانستان اغلب افراد برای خواندن رشته‌هایی مانند زبان و ادبیات فارسی یا ایرانشناسی به این دانشگاه می‌آیند. آن‌طور که دکتر نویدی کیا می‌گوید، دانشجویانی که از افغانستان برای تحصیل به ایران می‌آیند، سراغ رشته‌های متفاوتی می‌روند. حقوق و علوم سیاسی، زبان و ادبیات فارسی، زبان و ادبیات انگلیسی، مهندسی‌ها و علوم پایه از علاقه مندی‌های این دسته از دانشجویان است. همچنین تاکید می‌کند تنها در برخی رشته‌ها از جمله فیزیك هسته‌ای امکان پذیرش دانشجوی خارجی را ندارند و درباره اغلب رشته‌ها هیچ ممنوعیتی برای جذب دانشجو وجود ندارد.

او در پاسخ به این که کدام رشته‌ها دانشجویان بیشتری دارند هم به حقوق، علوم سیاسی و زبان و ادبیات فارسی اشاره کرده و این را هم می‌گوید که بسیاری از این دانشجویان در دانشگاه‌های افغانستان مدرس دانشگاه هستند و برای تکمیل کردن مدارج علمی خود به دانشگاه بیرجند آمده‌اند.